

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudkyní Mgr. Helenou Konečnou ve věci

žalobce: L. Š.

proti

žalované: Česká správa sociálního zabezpečení
sídlem Křížová 1292/25, 225 08 Praha

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 19. srpna 2022, č. j. X,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobou napadeným rozhodnutím žalovaná zamítla námitky žalobce směřující proti jejímu rozhodnutí ze dne 12. 5. 2022, č. j. X (dále jen „prvoinstanční rozhodnutí“), kterým mu byl přiznán invalidní důchod pro invaliditu I. stupně podle § 38 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších právních předpisů (dále jen „ZDP“), neboť podle posudku Okresní správy sociálního zabezpečení Trutnov ze dne 18. 3. 2022 byl uznán od 24. 2. 2022 invalidní pro invaliditu I. stupně, protože pokles jeho pracovní schopnosti činí 45 %.

2. Žalovaná rozhodla o námitkách na podkladě posudku České správy sociálního zabezpečení, pracoviště Hradec Králové ze dne 19. 8. 2022 (pozn. soudu: v rozhodnutí o námitkách je uvedeno chybné datum 11. 8. 2022), jehož závěrem bylo konstatování, že rozhodující příčinnou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce s nejvýznamnějších dopadem na pokles pracovní schopnosti je zdravotní postižení uvedené v kapitole V. (duševní poruchy a poruchy chování), položce 5c přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (vyhláška o posuzování invalidity), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška č. 359/2009 Sb.“). Vzhledem k dalšímu postižení se podle § 3 odst. 1 citované vyhlášky zvyšuje tato hodnota o 10 %, celkově tedy činí 45 %.

II. Obsah žaloby

3. Žalobce uvedl (jako již v námitkách proti prvoinstančnímu rozhodnutí), že jeho zdravotní stav je dlouhodobě nepříznivý a jeho manželka mu musí pomáhat při běžných záležitostech (např. při návštěvě lékaře či úřadů, podávání léků), proto navrhoval přiznání invalidního důchodu III. stupně. V žalobě konstatoval dlouhodobost nepříznivosti svého zdravotního stavu a uvedl, že nabídky práce z Úřadu práce ve Vrchlabí nemohl ze zdravotních důvodů přijmout a k datu 17. 10. 2022 byl vyřazen z evidence uchazečů o zaměstnání úřadu práce. Konstatoval, že jeho zdravotní stav byl posuzován pouze z předložené zdravotní dokumentace, sám před komisí nebyl. Žalobce předložil též další lékařskou dokumentaci, a to lékařskou zprávu ze dne 19. 9. 2022, 7. 10. 2022, 19. 10. 2022, 24. 10. 2022 a ze dne 27. 10. 2022.

III. Jednání před soudem

4. Jednání před soudem dne 31. 5. 2023 se zúčastnila pověřená pracovnice žalovaného, která setrvala na argumentech a procesních návrzích žalovaného.
5. Žalobce se z jednání omluvil.
6. Krajský soud provedl při jednání důkaz posudkem Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí ČR v Hradci Králové (dále jen „PK“) složené posudkového lékaře MUDr. M. Ch., MUDr. T. S. (psychiatra) a tajemnice B. Š. Komise podala posudek na základě § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZOPSZ“), byl vypracován dne 7. 3. 2023 a žalobce byl jednání přítomen. PK v posudku uvedla, že za **rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti považuje duševní onemocnění – reakce na stres pod obrazem těžké deprese, těžkou periodickou depresi** (u posuzovaného nezjištěna organicita, neproběhla hospitalizace), a procentní míru poklesu pracovní schopnosti stanovila podle kapitoly V, pol. 5 písm. c) přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb. na 35 %, a vzhledem k dalším zdravotním postižením a vzhledem k profesi žalobce ji dle § 3 odst. 1 citované vyhlášky zvýšila o hodnotu 10 % na **celkových 45 %**. PK zohlednila žalobcem v žalobě doložené lékařské zprávy vydané po datu žalobou napadeného rozhodnutí, nicméně konstatovala, že nemají vliv na posudkové hodnocení ke dni 19. 8. 2022 (tj. vydání posudku České správy sociálního zabezpečení). Dále je v posudku uvedeno, že u žalobce dominují významné subjektivní obtíže, nicméně nálezy odborných lékařů závažnost těchto obtíží plně nepodporují. K těmto udávaným subjektivním obtížím PK uvedla, že

se jedná o nespecifické potíže subjektivního charakteru, které nemají plný korelát v objektivních nálezech.

7. PK ve svém posudku konstatuje, že při tomto zdravotním stavu žalobce může vykonávat lehkou fyzicky a psychicky nenáročnou práci, bez dlouhých pochodů a stání, s možností změny pracovní polohy a s možností dodržování pravidelné životosprávy.

IV. Posouzení věci krajským soudem

8. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v řízení podle části třetí hlavy druhé dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s. ř. s.) a vycházel přitom ze zjištěného skutkového a právního stavu ke dni napadeného rozhodnutí (§ 77 odst. 2 s. ř. s.). Žalobu důvodnou neshledal.
9. Nutno konstatovat, že stěžejní otázkou bylo posouzení zdravotního stavu žalobce. Soud byl proto povinen vyžádat si odborný lékařský nález. V soudním řízení ve věcech důchodového pojištění posuzuje zdravotní stav ve vztahu k určení invalidity a jejího stupně Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR prostřednictvím svých posudkových komisí, jak plyne z ustanovení § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZOPSZ“). Tato komise je oprávněna nejen k celkovému posouzení zdravotního stavu a zachované pracovní schopnosti žalobce, ale také k posouzení schopnosti soustavné výdělečné činnosti a k zaujetí posudkového závěru o invaliditě, jejím vzniku, trvání a zániku. Posudkové řízení je specifickou formou správní činnosti spočívající v posouzení zdravotního stavu občana a některých důsledků z něj vyplývajících pro oblast sociálního zabezpečení a důchodového pojištění. Jde o postup posudkového orgánu, jehož hlavním obsahem je posudková činnost, která předpokládá vedle odborných lékařských znalostí též znalosti z oboru posudkového lékařství. Posudek, který splňuje požadavek úplnosti a přesvědčivosti a který se vypořádává se všemi rozhodujícími skutečnostmi, bývá zpravidla rozhodujícím důkazem pro posouzení správnosti a zákonnosti přezkoumávaného rozhodnutí. Posudkový závěr by měl být náležitě zdůvodněn, aby byl přesvědčivý i pro soud, který nemá, a ani nemůže mít, odborné lékařské znalosti, na nichž posouzení invalidity závisí především (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu čj. 6 Ads 23/2018-37, všechna zde citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz).
10. Krajský soud dále považuje za nutné zdůraznit, že posudkové lékařství je specializované medicínské odvětví a podřazení zjištěného postižení zdravotního stavu pod příslušnou položku vyhlášky pro posuzování invalidity může provést pouze odborník z této oblasti. Jeho činnost nemůže nahradit soud, ale ani lékař s jinou specializací, který nemá odborné předpoklady pro hodnocení zdravotního stavu podle vyhlášky o posuzování invalidity. Je rovněž třeba zmínit, že pokles pracovní schopnosti se posuzuje vzhledem k profesi (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu čj. 5 Ads 37/2003-92).
11. Za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu se považuje takové zdravotní postižení, které má nejvýznamnější dopad na pokles pracovní schopnosti pojištěnce. Procentní míru poklesu pracovní schopnosti tedy komise vyhodnotí podle charakteru zdravotního postižení na základě vyhlášky o posuzování invalidity, přičemž zdravotní postižení pořadí podle jeho druhu a intenzity pod příslušnou kapitolu, oddíl a

položku přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., a současně odůvodní stanovenou míru poklesu pracovní schopnosti v rámci zde stanoveného rozpětí, včetně případného navýšení podle § 3 této vyhlášky.

12. Jak bylo uvedeno výše, správní soud sám zdravotní stav žadatele o invalidní důchod nepřezkoumává, ověřuje pouze to, zda posudek příslušné posudkové komise je úplný a přesvědčivý (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu čj. 4 Ads 13/2003-54), případně zda byla příslušná posudková komise řádně obsazena.
13. Žalobce namítal, že nebyl k jednání posudkového lékaře přizván. Právní úprava, jak konstantně potvrzuje též judikatura správních soudů, nestanoví povinnost provést vždy zjišťovací lékařskou prohlídku pro účely posouzení žádosti o invalidní důchod (viz např. rozsudek NSS ze dne 29. 11. 2012, čj. 4 Ads 65/2012-21). ZOPSZ s tímto postupem počítá pouze jako s možností. Z ničeho nelze dovodit, že by žadatel o invalidní důchod musel být posudkovým lékařem, resp. posudkovou komisí, osobně vyšetřen. Jedná se pouze o možnost, kterou žalovaná, posudkoví lékaři či posudková komise mají (srov. rozsudek NSS ze dne 20. 6. 2012, čj. 6 Ads 21/2012-30, bod 14). Nutno dodat, že žalobce byl osobně vyšetřen na jednání PK MPSV, která závěry přijaté v předcházejícím řízení potvrdila.
14. Ustanovení § 39 odst. 1 ZDP uvádí, že pojištěnec je invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 %.
15. V odst. 2 téhož ustanovení je uvedeno, že jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla a) nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně, b) nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně, c) nejméně o 70 %, jedná se o invaliditu třetího stupně.
16. V odst. 3 stejného ustanovení je uvedeno, že pracovní schopností se rozumí schopnost pojištěnce vykonávat výdělečnou činnost odpovídající jeho tělesným, smyslovým a duševním schopnostem, s přihlédnutím k dosaženému vzdělání, zkušenostem a znalostem a předchozím výdělečným činnostem. Poklesem pracovní schopnosti se rozumí pokles schopnosti vykonávat výdělečnou činnost v důsledku omezení tělesných, smyslových a duševních schopností ve srovnání se stavem, který byl u pojištěnce před vznikem dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.
17. Odst. 4 téhož ustanovení pak upravuje určování poklesu pracovní schopnosti, při němž se vychází ze zdravotního stavu pojištěnce doloženého výsledky funkčních vyšetření; přitom se bere v úvahu, zda jde o zdravotní postižení trvale ovlivňující pracovní schopnost, zda se jedná o stabilizovaný zdravotní stav, zda a jak je pojištěnec na své zdravotní postižení adaptován, schopnost rekvalifikace pojištěnce na jiný druh výdělečné činnosti, než dosud vykonával, schopnost využití zachované pracovní schopnosti v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 35 % a nejvíce o 69 %, v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 70 % též to, zda je pojištěnec schopen výdělečné činnosti jen za zcela mimořádných podmínek.
18. Další odstavce tohoto ustanovení pak uvádí, že za zdravotní postižení se pro účely posouzení poklesu pracovní schopnosti považuje soubor všech funkčních poruch, které s ním souvisejí, za stabilizovaný zdravotní stav se považuje takový zdravotní stav, který se ustálil na úrovni, která umožňuje pojištěnci vykonávat výdělečnou činnost bez zhoršení

zdravotního stavu vlivem takové činnosti; udržení stabilizace zdravotního stavu může být přitom podmíněno dodržováním určité léčby nebo pracovních omezení. Pojištěnec je pak adaptován na své zdravotní postižení, jestliže nabyl, popřípadě znovu nabyl schopnosti a dovednosti, které mu spolu se zachovanými tělesnými, smyslovými a duševními schopnostmi umožňují vykonávat výdělečnou činnost bez zhoršení zdravotního stavu vlivem takové činnosti. Procentní míra poklesu pracovní schopnosti se určuje v celých číslech.

19. V posuzované věci krajský soud shledal posudek PK ze dne 7. 3. 2023 jako posudek splňující všechny formální náležitosti ve smyslu § 7 vyhlášky č. 359/2009 Sb. Posudek byl vypracován posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí zasedající v řádném složení za účasti lékaře s odborností psychiatrie.
20. Krajský soud při hodnocení posudku PK dospěl k závěru, že je úplný a přesvědčivý ve vazbě na zjištění z jednotlivých lékařských nálezů, vypořádává se se všemi rozhodujícími skutečnostmi, včetně skutečností namítaných žalobcem a přezkoumatelným způsobem také odůvodňuje závěr, že onemocnění s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti je psychiatrické příčiny, v dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu je to duševní onemocnění – reakce na stres pod obrazem těžké deprese, těžká periodická deprese. V návaznosti na dokumentaci je též uvedena i porucha přizpůsobení a úzkostně depresivní porucha. Posudková komise hodnotila i další zdravotní postižení žalobce (za účasti odborného lékaře oboru ortopedie MUDr. Č.), konkrétně chronický bolestivý syndromu páteře s popisem degenerativních změn, bez kontaktů s kořeny, bez neurologického deficitu. Postižení hodnotila jako lehké funkční postižení. Posudková komise hodnotila i chronickou renální insuficienci, která je při nastavené léčbě bez závažných klinických projevů. Soud v komplexnosti uvedeného s posudku neshledal žádné nelogičnosti a chybné úvahy nad obsahy jednotlivých lékařských zpráv konstatovaných v posudku a zpráv podkladových pro jeho závěry. Současně je nutno poukázat na to, že PK ve shodě s posudkovým lékařem LPS OSSZ i lékařem ČSSZ dospěla ke shodnému závěru, že rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti je zdravotní postižení dle kap. V., položka 5, písm. c), přičemž z rozpětí 25-35 %, hodnotila na horní hranici rozpětí 35 % a vzhledem k dalšímu postižení zdravotního stavu zvýšila procentní míru poklesu pracovní schopnosti dle § 3 odst. 1 citované vyhlášky o 10 % na celkových 45 % s ohledem na další zdravotní postižení popsána výše a vzhledem k jeho profesi. PK dospěla k závěru, že žalobce je schopen lehké fyzicky a psychicky nenáročné práce s výše uvedeným omezením při dosaženém vzdělání. Na základě provedeného posudku PK je zřejmé, že žalobci nebylo možné přiznat invaliditu II. nebo III. stupně.
21. Dle PK činil pokles pracovní schopnosti žalobce 45 %, žalobce proto byl k datu vydání napadeného rozhodnutí invalidní v I. stupni. Správní orgány tedy nepochybily v tom, že přiznaly žalobci invalidní důchod I. stupně.
22. Krajský soud nijak nezpochybňuje zdravotní postižení žalobce, avšak jak plyne ze shora uvedeného, jeho zdravotní stav byl přezkoumán řádně a objektivně, přičemž bylo prokázáno, že ke dni vydání napadeného rozhodnutí je invalidní v I. stupni, tj. k datu 19. 8. 2022 splňoval podmínku invalidity pro přiznání invalidního důchodu I. stupně, nikoliv podmínku invalidity pro přiznání invalidity II. nebo III. stupně.

23. Pouze pro úplnost lze dodat, že případné zhoršení zdravotního stavu po vydání napadeného rozhodnutí žalované nemůže být v rámci tohoto soudního přezkumu hodnoceno. V tomto směru krajský soud odkazuje např. na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 5. 2007, čj. 4 Ads 125/2006-39, podle něhož rozhoduje-li Česká správa sociálního zabezpečení o nároku na dávku, jejíž přiznání je podmíněno zdravotním stavem, vychází z odborného lékařského posouzení o zdravotním stavu, který je zjišťován k datu rozhodnutí správního orgánu. Zhoršení zdravotního stavu po tomto datu může být předmětem posouzení teprve na základě nové žádosti.

V. Závěr a náklady řízení

24. Krajský soud uzavírá, že podkladový posudek PK je nutno označit za objektivní, posudková komise měla k dispozici veškerou dostupnou zdravotní dokumentaci žalobce a zasedala v řádném složení. Krajský soud proto žalobu neshledal důvodnou a musel ji zamítnout (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).
25. Výrok II. o náhradě nákladů řízení je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Ve věci byla úspěšná žalovaná, ta však náhradu nákladů řízení nežádala, žalobce ve věci úspěšný nebyl, proto právo na náhradu nákladů řízení nemá.

Poučení:

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení účastníkům (§ 54 odst. 5 s. ř. s.).

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, který o ní také rozhoduje.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Hradec Králové 31. května 2023

Mgr. Helena Konečná v. r.
samosoudkyně